

Happing byrjar longu í barna- gørðunum

Í ringasta føri kunnu børn, sum verða happað, koma at dragast við kensluna av at vera øðrvísi alt lívið. Tí er tað so umráðandi, at hond verður tikin um trupulleikan við happing í barnagørðum skjótast tilber

Vilmund Jacobsen

Tað eru ikki bara børn í skúlaaldrí, ið happa ella sjálvi eru fyri happing. Longu í barnagørðinum kunnu børn vera fyri happing.

Tað vísir gransking á hesum øki.

Happing millum børn krevur ikki endiliga eina tilvitaða ringa ætlan, men talan er um eitt vánaligt – ella ónt – mynstur, ið tekur seg upp. Hvussu hetta mynstur sær út, er eitt nú knýtt at, hvussu gomul børnini eru.

– Vit spæla bara við tey, sum eru í sokkabuksum...

– Vit spæla ikki við tey, sum hava svart hár...

– Tú sleppur ikki at spæla uppi í hjá okkum...

Pedagogar í barnagørðum hoyra ofta slíkar setningar, og í onkrum føri kann tað treingjast so mikið saman um spælitreytirnar hjá børnunum, at okkurt barn skipað verður hildið uttan fyri leikin.

Hvussu byrjar happing?

At happing eisini sæst innan barnagørðar, vísir ein kanning, sum Roskilde Universitet hevur gjørt.

– Happingin byrjar, tá eitt ávíst

Tað, sum er umráðandi, er, at hvessa uppmerksemi og fylgja væl við, um tekin er um happing. Tá happing fer fram, gongur tað út yvir allan barnaflokkin

umhvørvi verður skapt á stovninum, og tá nøkur børn – og ofta bara tað eina barnið – verður hildið uttan fyri spælið og felagsskapin og soleiðis missir rættin at vera við.

Tað sigur ph.d.-lesandi, Kit Stender Petersen, sum stóð aftan fyri eina danska kanning um, hvussu happing

byrjar millum barnagørðsbørn.

– Tað er hent eitt skifti frá, at vit síggja happing, sum eitt úrslit av illavørðnum børnum, til heldur at vera eitt úrslit av einum óndum mynstri. Áður vístu vit aftur, at verulig happing kundi henda í vøggustovum og barnagørðum, sigur Kit Stender

Petersen.

Hon hevur fylgt við, hvussu happing kann byrja og mennast í einum barnagørði, sum er raktur av happing, og í hesum sambandi hevur hon snakkað við 32 børn og trý vaksin um teirra upplivingar við happing.

Í ringasta føri koma børn, sum verða happað, at dragast við kensluna av at vera øðrvísi alt lívið. Hetta kann geva teimum bæði sálarligar og líkamligar trupulleikar

Tey vaksnu ábyrgdina

Seinnu árin hevur stórt fokus verið á happing millum skúlanæmingar, samstundis sum dagstovnar hava havt sítt fokus á fyrirbygging.

Síðan 2008 hava dagstovnar í Danmark kunna tilmeldað seg eina fyrirbyggingarskrá – »Fri for mobberik« – hjá Red Barnet. Skráin fevnir um eitt pedagogiskt skeið og amboð í arbeiðnum við børnum móti happing.

Pedagogurin, Dorte Funk, vísir á, at happingarmynstur millum barnagørðsbørn hava altíð verið. Men, tað var ikki fyrr enn børnini byrjaðu í skúlanum, at hesi mynstur gjørdust týðiligari.

Hon sigur, at tað saktans ber til at rætta upp á børnini, meðan tey enn eru smá, tí øll ynskja positiva samveru við felagsskapin.

– Tí er tað týðningarmikið, at vit

